

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Confessionale, || In Qvo || Vniversa || Materia De ||
Confessione Pec-||catorvm Apvd Catholicos || vsitata per
Quæstiones explicatur**

Eisengrein, Martin

Ingolstadii, 1577

VD16 E 795

Capvt II. De Confeßionis Definitione & Materia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30362

CAPVT II.

De Confessionis Defini-
tione & Materia.

Quot modis verbum Confessionis, in *Quaestio*
Scripturis accipitur? *I.*

VERBUM Confessionis *Responso.*
in Scripturis variè accipi-

tur: Nam sæpè est laudare,
seu gratias agere, vt in illo

Pfalmo: Confiteantur tibi *Pfal. 61.*
populi D E V S. Et quod *Matth. 11.*

Christus ait: Confiteor tibi Pater, Domine *Hilar. in*
coeli & terræ, quia abscondisti hæc à sapientibus, & reuelasti ea paruulis. *Pfal. 66.*

Hæc igitur Cōfessio nihil aliud est, quàm *Confessio*
agnitio cum laude, seu laus, & sanctificatio *alia laudis,*
nominis D E I, qua solius D E I gloriã præ- *alia frau-*
dicamus, nobis nihil tribuentes, de qua di- *dis.*

ctum est: Confessio, & pulchritudo in con- *Pfal. 95.*
spectu eius, qua totam fiduciam in D E V M

reicientes, quæ D E I sunt, & verbis, & fa-
ctis profiteamur, non tantum in prosperis;

sed & in aduersitatum totius mundi con-
spectu constituti, iuxta illud Ioannis: *1. Ioan. 4.*
Quis confessus fuerit, quod Iesus Christus est

Filius D E I &c. Item: Qui me confessus fue- *Matth. 10,*
rit co-

rit co-

is.
fun
n Ec
n Ec
Chri
ecce
tuta,
fun
ti ad
fariū
Qua
nda
ulus,
stros
bi di
quen
quod
men
posi
fun
ntis:
ouos
non
icue
e ne
us si
i in

VT

Caput II. De Definitione

rit coram hominibus, confitebor & ego eū coram Patre meo. Qui autem negauerit me coram hominibus, negabo & ego ipsum coram Patre meo, qui in coelis est.

Ad hanc Confessionem, vbi res postulat, non sufficit solus animus siue voluntas, hoc est, interior quædam Confessio, verum etiā oris Confessio efflagitur, quæ libera & in-

Rom. 10.

Confessio-
res vnde
dicti.

Vide Euse.

in Eccles.

hist. lib. 5.

capit. 3.

1. Tim. 6.

Lapsi qui.

Alia voca-
buli acce-
ptio.

uicta esse debet: Corde enim creditur ad iustitiam; ore autem fit Confessio ad salutem. Hinc dicti sunt Confessores, qui à Confessione nominis Christi nullis tormentis potuerunt dimoueri. Qui, dum viuerent, Martyres dici volebant, sed optabant, vt saltem in eis permaneret tuta Confessio, de qua dixit Apostolus: Certa bonum certamen fidei, apprehende vitam æternam, in qua vocatus es, & confessus Confessionem bonam coram multis testibus. His opponuntur Lapsi, ac etiam hi, qui verbis quidem DEVM confitentur, factis autem negant.

SECUNDO, confiteri, est simpliciter agnoscere, quod vel intus in animo latet, vel alicui obiicitur, aut cuius incusatur; secundum quam significationem Scriptura verbo Confessionis, pro agnitione cuiuslibet rei, sed magis peccatorum, frequentissime vtitur.

Quæstio
II

Quot duplex est peccatorum
Confessio?

Triples.

TRiplex. Vna interior. Secunda fraterna. *Respōsio.*
Tertia, quæ fit Presbyteris.

*Quanam dicitur interior
Confessio?*

*Quæstio
III.*

Qua soli DEO peccata nostra confitemur, hoc est, qua coram DEO peccata ex animo agnoscimus, nostra opera mala cum ingenti cordis dolore damnantes, ac DE I misericordiam quærentes, de qua dicitur in Psalmo illo: Dixi, confitebor aduersum me iniustitiam meam (Domine) & tu remisisti impietatem peccati mei. Item in alio Psalmo: Quoniam iniquitatem meam ego cognosco, & peccatum meum contra me est semper.

Psal. 31.

Psal. 50.

Chryso. in

Parēne. ad

Theoph.

circa fin.

Estne hæc interior Confessio propria Christianorum?

Quæstio

IIII.

Respōsio.

Gentes & infideles hanc interiorē Confessionem nobiscum ex parte communē habuerunt, quod, scilicet, ad damnationem & professionem peccati attinet. Nam quis tandem est hominum, quem, cum turpitudinem suam perpendit, sui non pudeat, qui se non accuset? Nimirum id operante lege naturali, omnium cordibus inscripta, quæ parit cogitationes accusantes & defendētes.

Rom. 1.

Sed cum ad verum scopum non respexerint, perit illis omnis huius mentalis Confessionis fructus, et si Ouidius, confessis nu-

men

Caput II. De Definitione

Hilar. in
Psal. 135.

men quoddam patere dicat: Nam in primis nemo rectè erratus suos coram DEO confitebitur; nisi qui proponat in posterum à peccatis discedere. Quid enim aliud est Confessio erroris, quàm professio desinendi ab errore? Proinde gentes, quæ afflictabant conscientias suas, absque voto vitam in melius commutandi, Confessionem fructu suo frustabantur. Desinendum enim à peccatis est, ob quæ, peccati coepta est Confessio; atque ideò extra veniam erant gentiles, qui peccatum quidem agnouerunt, sed agnitum non confitebantur.

Fiducia
Absolutio-
nis.

Deinde agnouerunt quidem illi peccatum, sed præter spem veniæ & misericordiæ. Quare nulla inde ad eos redibat utilitas. Nā quid proderunt lachrymæ, & Confessio, si nulla adfit Absolutionis fiducia? Et quis potest à peccatis abstinere, detentus adhuc malo incredulitatis?

Ethnicis
debāt cul-
pā expiari
non posse.

Quemadmodum enim agricola ille, qui desperato fructuum proventu, segetes deuastantia non arcebit; ita & ille, qui Confessionem quidem seminat, nihil lucri expectans, neutiquā dimouere studebit ea, quæ resipiscentiam corrumpunt. Ethnicis ergo hæc Confessio nihil profuit, quòd de vlla expiatione culpæ, adeò nullam spem habuerunt, vt de ea ne cogitarent quidem: Sed eis poena tantum fuit omnium grauissima; criminum admissorum recordatio.

Itaque

Itaque ea interior Confessio, quæ cum amarulenta agnitione peccatorum, ac veris doloribus, votum resipiscendi & spem indulgentiæ coniuncta habet, propriè piorum est, potissima utique contritionis pars, atq; adeò veræ contritionis formatrix, & effigiatrix, à qua tam sæcernuntur illi, qui neque cum animæ compunctione, & amaritudine, neq; cum peccatorum abolitione, & spe indulgentiæ, suã malitiam agnoscunt; quàm qui nimia desperatione obstupescunt, & benè & malè viuere, iuxtà ponentes: Atq; adeò de suis malis gloriantes, qui nullo dolore, aut metu iræ DEI afficiuntur, sed securi suis voluptatibus indulgent, sicut irrationalia pecora, natura genita in capturam, & perniciem, voluptatem existimantes diei delicias: Sic enim Petr. Apostolus homines illos impie securos describit, quorum hodie plenus est orbis. Qui fiducialiter, quæ mala sunt, agunt: Et sic nec ingemiscunt, nec lachrymam proferunt, neque confitentur, quos saluari est impossibile; quòd nec agnoscant facinora sua, nec DEI iudicium præ oculis habeant.

Confessio
interior, p-
pria Chri-
stianorum.

2. Pet. 2.

Rom. 1.

Gal. 5.

Estne interior hæc Confessio, quæ fit soli DEO, etiam utilis & necessaria?

*Quæstio.
V.*

Confessio peccatorum, quæ soli DEO fit, tam est

Respōsio.

Caput II. De Definitione

Esa. 43.

tam est necessaria, vt DEVS non aliter nos iustificet, quam confessos. DEVS est, qui gratis quidem iustificat: Ego (inquit apud Esaiam) sum, ego sum ipse, qui deleo iniquitates tuas propter me, & peccatorum tuorum non recordabor. Sed quia talis est misericordia Domini, qua nolit nos abuti Deus, vt, scilicet, hanc cōsecuti, remissiores fiamus: Idcirco quærit & à nobis quiddam, non vt pretium iustificationis, sed vt adminiculū, quod tamen ipse quoq; nobis per consensum cooperantibus, largitur; nimirum fidelem mentis Confessionem. Siquidem apud eundem Prophetam sequitur: Reduc me in memoriam, & iudicemur simul; narra si quid habes, vel (vt Septuaginta transtulerunt) dic tu iniquitates tuas, vt iustificeris.

Ibidem.

Psal. 50.

Huius Cōfessionis fiducia fidelis ille Rex David reposcit, vt DEVS eum ab iniquitate sua lauet: Secundum (inquit) multitudinem miserationum tuarum dele iniquitatē meā. Vnde verò tantum beneficium præsumat, statim subiecit: Quoniam, inquit, iniquitatem meam ego cognosco.

Quæstio VI. Cur DEVS, qui nihil ignorat, Confessionem nostram requirit?

Respōsio. R Equirit DEVS hanc Confessionem peccatorum nostrorum, non quòd ignoret ea, quamuis non confessa; Cùm faciebas ea, præstò erat; cùm admitteres, nouerat; sed quòd

quodd aliter homo sentire non possit, quid per misericordiam DEVS concesserit: Qui enim memor est cumuli peccatorum suorum, erit & memor magnitudinis misericordiae DEI; Qui verò morborum suorum, veluti loethargo occupatus, obliuiscitur, quo tandem pacto misericordiae medicinam fideliter requireret, aut accipiet? Quamobrem in Prouerbiis legimus: Iustus prior accusator est sui. Et iterum: Qui abscondit scelera sua, non dirigetur; qui autem confessus fuerit, & reliquerit ea, misericordiam consequetur. Nō demoreris (inquit Iesus Sirach) in errore impiorum; ante mortem confitere; à mortuo, quasi nihil, perit Confessio. Confiteberis viuens, viuens & sanus confiteberis, & gloriaberis in miserationibus illius.

Nunquid veteres Doctores hanc interiorem Confessionem peccatorū, quae soli DEO fit, etiam exegerunt à pœnitentibus?

SANCTIS ac piis viris hæc interior ad Deum Confessio aded curæ erat, vt etiam ea quæ iam credebant remissa, in memoriam reducerent, hoc scientes, quodd etfi culpam de præsentibus non haberent; recordationes tamen præteritorū peccatorū, & luctum animabus suis plurimū prodesse, vel ob id, quodd animæ

Cur Deus, qui nihil ignorat Confessionē nostrā requirat.

Prou. 18.

Prou. 28.

Eccle. 4.

Quæstio
VII.

Respōsio.

Caput I. De Definitione

animæ verecundiam incutere, eamque ad amorē eius, qui tam multa, & tam magna concessit, prouocare possent, considerantes, quia nisi miseratio eius subuenisset, tantum illud peccatorum pondus eos inferni suppliciiis mancipasset.

- Psal. 31. Proinde Dauid Rex, quamuis remissum iam sibi peccatum esset, nihilo secius tamen, ille in conscientia sua, tanquam in imagine, adulterium & homicidium depicta habebat. Et per singulos dies præteritam illam putredinem intuens, dicebat: Iniquitatem ego meam cognosco, & peccatum meum contra me est semper. Hinc illud Ezechia: Recogitabo tibi (Domine) omnes annos meos, in amaritudine animæ meæ.
- Psal. 50. Ad eundem modum Paulus Apostolus, etiam illa commemorat, quæ per ignorantiam comissa, gratia Baptismi & Confessio fidei aboleuerat. Christus Iesus, inquit, venit in hunc mundum peccatores saluos facere, quorum primus ego sum. Et iterum: Et
- Esa. 38. fidelem me existimauit, ponens in ministerio, qui prius blasphemus fui, & persecutor, & contumeliosus, supra modum persequens Ecclesiam DEI, & expugnans eam, qui non sum dignus vocari Apostolus. Paulus ergo etiam illorum meminit, quorum erat veniam consecutus.

1. Tim. 1. Nos verò nec ista recordamur, quæ post Baptismum commisimus; cæterum etsi aliquando
- Gal. 1. 1. Cor. 16.

quando ad recordationem venerimus, statim effugit cogitatio, & transimus ad alia, & nec integra quidem hora patimur animam nostram afflictione mœroris huius astringi.

Hęc igitur caussa est, quòd malis addimus mala: Quid enim prohibet, vbi nihil metuitur, vbi nihil verecūdię, nihil pudoris admittitur, vt nō in omnes perditionis foueas demergamur? Quas, ne incidamus, Dominus apud Ezechielē saluberrima admonitione nos **Ezech. 20.** pramunit: Recordabimini, inquit, viarum vestrarum, & omnium scelerum vestrorum, quibus polluti eratis, & displicebit vobis in conspectu vestro in cunctis malitiis, quas fecistis, & scietis, quia ego Dominus, cūm benefecero vobis propter nomen meum; non secundūm vias vestras malas, neque secundūm scelera vestra pessima.

Quoties interior hæc & mentalis peccatorum Confessio soli DEO fieri debet?

*Questio
VIII.*

Sine intermissione: Si enim oratio nostra ad **DEVM** perpetua esse debet; orationis autem præsertim illius, quam nos docuit **Christus**, vis tota in eo consistit, vt **DEI** bonitati omnia, nobis nihil tribuamus, **DEI** nomen sanctificemus; nos verò nostraque opera coram **DEO** accusemus, ac

Damne-

Responsio.

Caput II. De Definitione

damnemus, ad misericordiam eius perpetuo respicientes: Consequens est, ut hæc quoque Cōfessio nunquam intermittenda sit, quod hæc Confessio omninò sit, aut oratio illa, quam à nobis requirit D E V S, aut saltē ora-

tionis eius ipsissima medulla: Quid enim aliud est confiteri DEO, quàm displicere nobis; illius verò omnipotentiam, sapientiã & bonitatem semper & ubique prædicare?

Aug: libr. 10. Confess. cap. 2. Psal. 66. Pulchra parænési vsus est Augustinus; Confiteantur, inquit, tibi populi D E V S, inuenerunt viam tuam: Confiteantur, ipsa cantatio, Confessio est, Confessio peccatorum est virtus D E I, tuam iniquitatem confitere, gratiam D E I confitere; Te accusa, illum glorifica; Te reprehende, illum lauda: ut & ipse veniens, inueniat te punitorem tuum, ut exhibeat se tibi Saluatorem tuum.

Cùm itaque nihil tam è re sit hominis Christiani, quàm gratiam D E I in Baptismo acceptã sic exornare, ut ea duce, quàm optimus ac sanctissimus euadat, veteres illi Patres, quorum vestigiis æquum est nos insistere, ad id imprimis cōducere existimãrunt, quotidianam vitæ suæ disquisitionem.

Primùm quidem, quòd ea sit ratio compendio agnoscendi sui ipsius, dum causæ vitiosarum actionum in nobis ipsis ferè semper inhærere deprehenduntur, quas nisi demus operam, ut quàm primùm summoveamus,

mus, ac euellamus, indigni sumus, qui virtutis nomen profiteamur.

Deinde, id etiam consequimur, vt ex frequenti vitiorum nostrorum commemoratione, via nobis extet facilior ad eorum Cōfessionem coram Sacerdote perficiendam; aliō qui enim ex negligentia malefactorum, non solum obliuio, verū etiam contemptus, (quod est nequissimum) nasci solet.

Quænam est soli DEO confitendi ratio & modus?

Quæstio IX.

HÆc est DEO confitendi ratio ac modus. Peccata nostra Christus debita appellat, Nos, DE I villicos, cum quibus sit positurus rationem: Ergo codex rationum nobis conscribendus est. Codicem habemus conscientiam nostram, in hac peccata nostra & maiora, & minora, tanquam in libro scribere oportet, deinde confiteri; non tantum, quia multa in nobis delicta sunt, verum & peccata sigillatim, idque frequentius, recensere, atque ante oculos ponere, & hæc tanquam nuper admiffa lugere: Ita enim & animæ arrogantiam frangemus, frequentius eam de malis suis, & vitiis commonentes, & cautela nobis (ne vltra in eadem delicta incidamus) acrior nascetur; vt interim taceamus, hac Confessione fidem quam maxime acui, & exerceri, sine qua non accipimus remissionem peccatorum.

Responsio.

Ratio confitendi Deo. Matth. 6. Chryso. in Psal. 50.

Caput II. De Definitione

*Questio Paulò clariùs, & magis in specie mo-
X. dum istum quotidie sub noctem in se-
ipsum inquirendi, & deinde DEO
confitendi explicato?*

Respōsio. **H**ÆC methodus seruari poterit. **PRIMO** beneficiorum, quæ nobis à DEO non in genere solùm, sed singulatim maximè, collata esse senserimus; eo præsertim die, rationem diligenter subducemus, ac numerum, siue hæc animum solum, siue corpus etiam spectent, & de iis obnixè gratias ei agemus, & habebimus.

Deinde precabimur, vt qui vitam nobis in eam vsque horam produxit, ad meliorem eius rationem ineundum, is nobis mentis aciem acuat, ad errores dignoscendos, quos potissimùm eo die admiserimus.

TERTIO, singulas diei præterite actiones expendemus, tum voces, ac ipsas deniq; cogitationes; primùm quidè ab iis exorfi vitis, quæ nobis domestica magis esse senserimus, quorùm & pondus, & numerum notabimus. Deinde disquiremus, quæ sit vitæ nostræ ratio, ac status, & quid in eo genere peccati admitti potuit. Tertio, videbimus, quibus cū versati fuerimus, & qua in re hîc labi, ac errare potuimus. Postremò à nobis ipsis exigemus, nunquid eorùm quidpiã omiserimus, quæ conscientia nobis, vt præstaremus, suggerit.

QVARTO.

QVARTO, deniq; veniam à DEO, demisso ac humili animo rogabimus; sed his duabus tamen obsecratis rebus: Primum, ut reos nos æternæ mortis iam pridem esse, coram eo agnoscamus, ob eamq; maximè causam, bonitatē eius atq; clementiā flagitemus: Deinde spē animo meliorē concipiamus in posterū, vitæ castigatioris, quam & verbis conceptis exprimamus, & omnes vitiorū causas, ac fomenta nos abiecturos polliciamur; eius tamē ope, sine quo inepta esset, & temeraria nostra cōtētio, p̄ Iesum Christū. Amē.

An non Confessio illa interior peccatorū ad DEVM, cū sine intermissione, vel quotidie saltem fieri debeat, hoc nomine homini valde molesta futura est?

Questio
XI.

RE vera nō habes; quo te à quotidiana ista Cōfessione excuses: Nam si omninò per diē non habuisti tempus excutiendi rationes tuas, saltē quando accubueris super firatum, & neminē habueris infestum, anteq̄ veniat tibi somnus, profer in mediū codicē, consciētiam tuā, & reminiscere peccata tua; si quid in verbo, vel facto, seu cogitatione peccasti, dicito in corde tuo, & in anima tua: Expendamus diem, o anima, quid boni fecimus, aut quid mali operati sumus? Tum si boni

Respositio

D 3

cuius.

Caput II. De Definitione

eiuspiam facti tibi conscius fueris, totum DEI benignitati tribue, illi gratias age.

At peccatorum reminiscens, funde saltem cordis lachrymas, recensē peccata figillatim, facito tibi metipsi rationem, DEVM tuum roga, ora misericordiam, & inuenies requiē. Sic enim poteris in lectulo tuo positus, peccata tua delere. Hoc ubi feceris, tum demum permitte animā tuā soporari: Irascimini, inquit, Propheta, & nolite peccare, quæ dicitis in cordibus vestris, & in cubilibus vestris cōpūgimini. Et alibi: Lauabo per singulas noctes lectū meum, & lachrymis meis stratum meū rigabo. Cur, quæso, graue, aut molestū videbitur, positum in lecto, quotidiana deflere peccata, vnde tanta promanat vtilitas?

Psal. 4.

Psal. 50.

Questio XII. *Fuitne interioris istius Confessionis ad DEVM semper frequens vsus in populo DEI?*

Respōsio. **V**T populus DEI ad hanc mentālē Confessionem modis omnibus inuitaretur, lege veteri cauit DEVS, vt Pontifex cū offerret sacrificium pro delicto, generalem totius populi peccatorum Confessionem ad DEVM faceret. Postquā, inquit, emundauerit sanctuariū & altare, tūc offerat Hircū viuentē; & posita vtraq; manu super caput eius, confiteatur omnes iniquitates filiorum Israël, & vniuersa delicta, & peccata eorum. Sic confessus est populi delicta Neēmias in *Zufis:*

Neēm. 4.
& 9.

Zufis: Itidem populus præfente Sacerdote. **Confessio**
 Nec alia ratione fancti Patres generalē hanc **generalis**
 Confessionem tam frequentē in Ecclesia eſſe **in Ecclesia**
 & per Sacerdotes, totius populi nomine, ac **frequens.**
 ipſum etiam populum Sacerdotem verbi co-
 mitantem, pronuntiarī voluerunt.

Hinc Sacerdos Miſſæ ſacra myſteria à Cō-
 feſſione (quam viciffim cum aſtantibus re-
 cenſet) orditur.

Hinc finita Concione, generalem hanc,
 & publicam Confessionē ad populum pro-
 nuntiat, ac monet, vt ſe pronuntiantem po-
 pulus eiſdem verbis proſequatur.

Hinc in Horariis precibus, & manè, nēpe,
 in Primis, & Veſperè, nimirum in Cōpleto-
 rio hæc Confessio replicatur, idq; ne rei tam
 neceſſarię vnq̄ obliuiſcamur, ac fructibꝰ tam
 eximiis, qui hinc nobis proueniūt, careamus.
 Quæ de mētali Cōfeſſione dixiſſe ſuffecerit.

Quæ nã dicitur Confessio fraterna?

Confessio fraterna dicitur, qua peccatum
 noſtrum fratri, ad eū placandū & recon-
 ciliandū, confitemur. De qua Chriſtus apud
 Matthæū ait: Si offers munus tuū ad altare,
 & ibi recordatus fueris, quia frater tuus ha-
 bet aliquid aduerſum te, relinque ibi munus
 tuū ante altare, & vade, prius recōciliari fra-
 tri tuo, & tunc veniens offeres munus tuum.

Ne autē frater tuus ſic à te offenſus, te no-
 xam tuā agnoſcentem, ac veniam à ſe peten-
 tem auerſari, aut Confessionem tuā aſperna-
 ri im-

Quæſtio

XIII.

Reſpōſio.

Matth. 5.

Caput II. De Definitione

Marc. 12. ri impunè posset, Dominus præceptū dedit, in hæc verba: Dimittite, si quid habetis aduersus aliquem, vt & Pater vester, qui in cœlis est, dimittat vobis peccata vestra. Quòd si vos non dimiseritis, nec Pater vester, qui in cœlis est, dimittet vobis peccata vestra. Et

Matth. 18. rursus Petro interroganti, Domine, quoties peccabit in me frater meus, & dimittam ei? vsque septies? Respondit: Non dico tibi vsq; septies; sed vsque septuagies septies. Idque subsequente illi parabola magis inculcat, qua declarat, eum vana spe D E V M precari, qui fratri errata non dignatur condonare: Nam vt Ambrosius scitè ait, si dimiseris, benè conuenit, vt dimittat tibi; si non dimittis, quomodò eum conuenis, vt dimittat tibi? Et vt D. Hieronymus ait: Non rectè delicti sui veniam postulat, qui non prius, quod in eum delinquitur, relaxat.

Hæc autem Confessio significata est in Euangelio per pedum lotionem: Hac siquidem post cœnam peracta, Christus ratione operis sui discipulis suis exponit, dicens: Si ego laui pedes vestros, Dominus & magister; & vos debetis alter alterius lauare pedes: Exemplum enim dedi vobis, vt quemadmodum ego feci vobis, ita & vos faciatis. Quo significat, vbi proximum læserimus, id nos corā eo agnoscere, veniā petere, & vicissim vbi offensi fuerimus, remittere, mutuis erratis cōdolere, & pro nobis inuicem orare oportere.

Estne

Iac. 5.

*Estne Confessio fraterna
necessaria?**Questio
XIII.**Responſio.*

Quamuis Confessio fraterna propriè Sacramentalis non fit; eandem tamen, vt remissionem peccatorum consequamur, necessariam esse, atq; adeò Sacramenti appellatione (largè accepto vocabulo) contineri constat, vel Beda, & Bernardo testibus. Beda certè non dubitauit, eum epistolæ D. Iacobi locum, nempe: Confitemini alterutrum peccata vestra, & orate pro inuicem vt saluemini; nõ tantùm, de Sacramentali, quæ Sacerdoti fit, sed etiã, de hac fraterna Confessione intelligere: quamuis cum ea discretionè, vt quotidiana, leuiãq; peccata alterutrum coequalibus confiteamur, eorumque credamus quotidiana oratione saluari. Porro grauioris lepræ immunditiem, iuxta legem, Sacerdoti pandamus, atq; ad illius arbitriũ qualiter & quanto tempore iusserit, purificari curemus.

Bed: in verba Apóst. Iac. cap. 5. Bernar. in ser. de cœna Domini & lot. ped.

*Estne eadem ratio Sacerdotum absolu-
uentium aliquem à peccatis, & fratrum
seu priuatorum, sibi inuicem pec-
cata remittentium?*

*Questio
XV.*

Longè diuersa horum, quàm istorum est ratio: Sacerdotes enim publica autoritate, & vice Christi (cuius personam in Ecclesia representant) virtute clauium ab eo ac-

Responſio.

D 5 cepta-

Caput II. De Definitione

Luc. 7.
2. Cor. 5.

Sacerdotes
Christi le-
gatione fi-
guntur.

Condonatio iniurie,
signum est
remissionis peccatorum.

Matth. 6.
Marc. 11.

ceptarum, ab omnibus passim peccatis poenitentes absoluunt, verè contrito & confesso nihil minùs præstātes, quàm si Christus præsens absolueret, ac diceret: Remittuntur tibi peccata tua. Quamobrem D. Paulus dixit: Omnia ex DEO, qui nos recõciliauit sibi per Christũ, & dedit nobis ministrum recõciliationis, Quoniãquidẽ DEVS erat in Christo, mundum recõcilians sibi; non reputans illis delicta ipsorum, & posuit in nobis verbũ reconciliationis. Pro Christo ergo, legatione fungimur, tanquã DEO exhortante per nos.

Sed relaxatio illa seu remissio fraterna nõ fit (vt ita dicamus) autoritatiuè, nec frater eatenus fungitur vice Christi absoluētis, sed tantũ remittit priuatim, quod in se peccatum est: Vnde magis priuatæ iniuriæ condonatio, quàm peccati remissio est, quam tamẽ DEVS tam habet gratam, vt remittenti offensam fratri, idq; ex animo, vicissim remissionẽ peccatorũ polliceatur, sic, vt is, qui hũc affectũ condonationis à se fratri facte, verè in conscientia sua sentit, sibi hoc ipso veluti certo, sed inuisibili signo persuadere possit, se vicissim à DEO remissionẽ peccatorum suorũ, (quorũ tamen eum verè poenitet) affecutum esse: Nam Christi verbum est: Dimittite, & dimittemini. Item, Si dimiseritis hominibus peccata eorum, dimittet & vobis Pater vester coelestis peccata vestra.

Nihilo secius quia homo nõ faciliè statuit,
num

num penitus & ex animo totā iniuriā remiserit (quòd concepti odij malum altas habeat radices) adeundus ipsi præterea est Sacerdos, à quo, tanq̄ ab ipso Christo, verbū Absolutionis & certissimæ consolationis accipiat.

Breuitè, ministeriū quod exhibet Sacerdos, est ministerium Christi. Quod exhibet frater, est ministeriū charitatis, & humilitatis, cuius typū videre est apud Mattheū c. 9.

Estne Confessio fraterna de numero septem Sacramentorum?

*Quæstio
XVI.*

Quamuis fraterna Confessio maximi, vti dictū est, momenti fit; non est tamen de numero illorum Sacramentorum, quorum Ecclesia septē numerauit: Nam illa talia esse oportet, vt signa sint visibilia, & inuisibilis gratiæ DEI, quam DEVS per ea, cū in Ecclesia publicè administrantur, in non indignè recipientibus certò operatur, eius gratiæ similitudinem extrinsecus gerentia, quæ omnia in hac Confessione fraterna, & priuata, propriè reperire non est. Vnde cum clauium potestate confundi non debet; sed magis ad Pœnitentiæ Sacramentum præparatoria & præambula est.

Responsio

Quot duplex est Confessio, quæ fit Presbyteris?

*Quæstio
XVII.*

Confessio quæ fit Ecclesiæ Presbyteris, hoc est, Episcopis, & Sacerdotibus, quibus à

Responsio

D 6 Christo

Caput II. De Definitione

Christo facta est remittendorū, & retinendorum peccatorū potestas, in vsu veteris Ecclesiae multiplex fuit. Vna publica, altera secreta: Rursū publica duplex, quaedam coacta quaedam verò voluntaria.

Questio Quenam publica Confessio fit voluntariè Sacerdoti?
XVIII.

Respsio. **V**T huius questionis explicatio dilucidior fiat, in primis nosse oportet, veterem Ecclesiam admodum seueram fuisse in criminibus publicis vindicandis: tum, ne Ecclesia ob quosdā manifestarios delinquentes, malè audiret inter gentes, quemadmodū in Epistola ad Romanos scribitur: Nomē DEI per vos blasphematur inter gentes: tum, ne contagio totum gregē inficeret, neue res pessimi exempli infirmioribus offendiculo foret, quod Christus vt diligentissimè caueretur iussit. Deniq; vt alij admoniti, cauerent, ne laberentur, vtq; animus ipsorū, qui ad Ecclesiam redibāt, exploraretur; an scilicet seridè respicerēt.

1. Cor. 5.
Matth. 5.
Rom. 2.
1. Tim. 5.
2. Cor. 2.
& 7.

Olim ergo his, qui in criminibus publicis essent deprehensi, publicè erat confitendum, hoc est, crimen erat apud Pastore & Ecclesiam agnoscendū, & petenda ab Episcopis seu Pastoribus publicæ Pœnitentiæ concessio.

Hæc Cōfessio cum fiebat voluntariè nimirum criminosis seipsos apud Ecclesiae Præsides, sponte prodeuntibus, deferentibus ac publicantibus longè gratior erat, & venia dignior, quàm coacta. Ad

Ad eum modum voluntariè confessà est *Luc. 11.*
 mulier illa Euangelica, publica in ciuitate
 peccatrix, quæ super conuiuantes ingressa
 est, nõ iussa venit, inter epulas lachrymas ob-
 tulit; ac Christi pedibus aduoluta, pedes eius
 lachrymis lotos, capillis terfit, imitabile pœ-
 nitentibus exemplum præbens, vt sua spon-
 re ad DEI misericordiam per Pœnitentiæ
 semitam accedant.

Ad hanc voluntariam publicorum cri-
 minum Confessionem, sancti Patres popu-
 lum non indiligenter hortabantur, & inci-
 tabant.

*Quenam publica Confessio fit coactè
 Sacerdoti?*

*Quæstio
 XIX.*

Respōsio.
Cum is fit humanæ vanitatis præposterus
 pudor, vt quæ publicè patrare crimina
 non pudeat, pnblicè tamen agnoscere, & cõ-
 fiteri pudeat: visum est Ecclesiæ veteri, pu-
 blicè peccantes, & tamen crimen suum con-
 fiteri nolentes, ad publicã Exhomologesin
 compellere, idque non vno remedio.

Nam si crimen tam fuisset vulgatũ, quodd
 totam Ecclesiam, seu ciuitatem commouif-
 set, Episcopus, seu Pastor Ecclesiæ, peccantẽ
 coram omnibus arguebat; quemadmodum
 Paulus Timotheo præcipit, dicens: Peccan- *1. Tim. 5.*
 tes, corã omnibus, argue, vt & ceteri timorẽ
 habeant; correptum verò, & confiteri seu

D 7

agno-

Caput II. De Definitione

- agnoscere crimen recusantem, excommunicabat, nec recipiebat reum, nisi primùm cōfessum, cuius pulcherrimum exemplum habes in Epistola prima ad Corinth. vbi vides, quanta cum seueritate Apostolus Corinthios increpet, quòd publicum incestum illius Corinthij fratris, necdum agnoscentis crimen, dissimulassent, quòd eundem è medio non remouissent. Quem etiam, quia de resipiscentia nondum cogitabat, excommunicat, ac Sathanæ tradit, in interitum carnis, id est, in afflictionem corporis. Postea verò crimen (cōcepta iã ex inflicta poena tristitia, quæ secundum DEVM) publicè agnoscentem, ac confitentem absoluit, Ecclesiæ reconciliat, & communioni restituit.
1. Cor. 5.
- Orige. in Nume. homel. 15.
2. Cor. 5. & 7.

Præterea, Christus modum, disciplinamque prodendi, ac indicandi peccatum constituit, qua delinquens ad Exhomologesin tandem perueniret: Si peccauit, inquit, in te frater tuus, vade, & corripe eum inter te & ipsum solum; si te audiuerit, lucratus es fratrem tuum; si autem te non audiuerit, adhibe tecum, vnum vel duos, vt in ore duorum, vel trium testium stet omne verbum: Quòd, si non audiuerit eos, dic Ecclesiæ; si autem Ecclesiam non audiuerit, sit tibi sicut ethnicus & publicanus.

Matth. 18.

Origen. in Leuit. ca. 5. homel. 3.

Cui non multum absimile est, quod in Leuitico scribitur, sic referente Origene: Si autem anima peccauerit, & audierit vocem iuramenti,

menti, & hic testis sit, & viderit, aut conscius fuerit, si nō iudicauerit, & ipsa accipiet peccatū eius. Quo, quid aliud docemur, quā ne vnquā in peccatis alienis polluamus cōscientias nostras, ne cōsensum malè agētibus præbeamus? Consensum quidem, nō solum pariter agēdo, sed etiam quæ illicitè gesta sunt, reticendo.

1. Tim. 5.

Euangelicum verò præceptum, in eo perfectiōis datum est, quod & ordinē indicandi peccatum demonstrat: Non enim vult te, si fortè videris peccatū fratris tui (quod nondum toti Ecclesiæ manifestariū est) cōtinuè euolare ad publicum, & passim proclamare, ac diuulgare aliena peccata, quod esset utiq; non corrigentis, sed potiùs infamantis. Solus, inquit, inter te & ip̄um solum corripe eum: Vbi enim seruari sibi mysterium viderit ille, qui peccauerit, seruabit & ipse emendationis pudorem. Si verò diffamari se viderit, illicò ad denegandi impudentiā conuerterur; & non solum non emendaueris peccatum, sed & duplicaueris.

Matth. 18.

PRIMO igitur solus inter te & ipsum, Secundo, adhibe tecum alios duos, vel tres: In ore enim duorum, vel trium testium, stabit omne verbum. Et quoniam tertio, seu postremo, mādāt correptionē ad Ecclesiam deferri, par erit, vt priùs, (hoc est, secundo) iuberet adhiberi duos vel tres testes, quibus præsentibus correptus, si peccatū agnosere,

Ibidem.

&

Caput II. De Definitone

& emendare non velit, posset duobus testibus adhibitis (cùm ad Ecclesiam delatū fuerit eius peccatum) confutari, idque admodum prudenter, nempe, ne quis volens Evangelicum implere mandatum, calumniator videatur, si crimen deferat ad Ecclesiam, & deficiat testibus. Vides quò correptio Evangelica tentat, nempe, vt peccator ad Confessionem, & agnitionem criminum, nō clam, aut internè, sed externè in fratrem seu manifestè commissorum, adigatur: quam si recuset, neque se agnoscens, neque pœnitendo corrigens excommunicetur.

Aug. con.
epist. Per-
menia. li. 3.
ca. 2.

Quæstio
XX.
Quisnam modus in compellendis hominibus ad publicam Confessionem seruandus est?

Respōsio. AD duo hic respiciendum est. Primum, vt correptio fraterna ex dilectione & charitate; non autem ex odio, aut amarulentia procedat, verum in eum modum fiat, vt sentiat correptus suam salutem quæri: aliòqui compertum est plures qui arguente nullo, peccatores se esse cōfitentur, vbi de vera culpa fuerint fortassè correpti, defensionis patrocinium quærere, ne peccatores esse videantur, quod omninò cauendum est.

Greg. li. 2.
moral. ca.
16.
SECUNDO, vt excommunicatio infligatur non aliter, quàm, vt salubris Ecclesiæ medicina, quæ salutem omnium, materna charitate

ritate conquirens, tanquàm in phreneticos, August. ad & loethargicos estuat. Quamobrem post ex- Fest. epif. communicationem non desistendum, non 166. contemnenda salus excommunicati, sed veluti cum phreneticis, & loethargicis agitur, qui ligari, & excitari nolunt; & tamen castigantur, ac stimulantur, ita debet erga excommunicatos perseverare diligentia charitatis.

Estne Confessio, quam frater corripiens à correpto elicit, Sacramentalis?

Quæstio XXI.

Non: Nam ea tandem Sacramentalis est, quæ Sacerdoti vice Christi fit, habens Absolutionem peccatorum annexam, ad quã per correptionem fraternam tandem devenitur; nempe, cum correptus ob contumaciam, Ecclesiæ, hoc est, (si tamen Chryso- stomo, ac aliis Orthodoxis credimus) præfidibus Ecclesiæ denunciatus, ad cor reuertitur, & eisdem præfidibus sua scelera confitetur, Absolutionis desiderio æstuans: Nã & paulò antè diximus, remissionem peccatorum, quæ à fratre fratri fit, non esse cum potestate clavium confundendam.

Respõsio.

Chryso. in Matth.

Quid est Sacramentalis Confessio?

Quæstio XXII.

Con-

Caput II. De Definitione

Responſio. **C**onfeſſio Sacramentalis, eſt Sacramentalis peccatorum accuſatio, ad indulgentiam, virtute clauium obtinendam.

Hæc definitio bona eſt: Nam cùm definitio debeat cauſas definiti explicare, iſta omnes quatuor cauſas Confeſſionis in ſe complectitur.

In hoc enim, quòd dicitur accuſatio, exprimitur forma & ſubſtantia Confeſſionis: Non enim debet eſſe peccatorum propalatio ad iactantiam, vt illorum, qui lætantur, cùm malè fecerint; neque ſufficit ſimplicem eſſe narrationem: Sed fieri debet in amaritudine cordis, vt meminerimus Confeſſionem eſſe accuſationem, quã contra nosmetipſos apud DEVM, eiusq; Vicarium depōnimus.

In hoc verd, quòd dicitur Sacramentalis, diſtinctio fit à cōtritione, qua pœnitens mente duntaxat ſua luget, & execratur peccata.

Sed in hoc quòd ponitur, peccatorum, explicatur materia, & cauſa agens: Nam peccata, non niſi peccator confiteri poteſt. Et in hoc differt à Confeſſione laudis, excellentiæ DEI.

Ac demùm, cùm adhibetur, ad indulgentiã obtinendam, explicatur finis, quo differt à criminali Confeſſione, quæ ſæpe ordinatur ad ſupplicium: Nam, etſi nonnunq̃ Sacramentalis Confeſſio ex timore naſcatur, debet tamen ſpe veniæ ex charitate procedere.

Dum

Dum verò tandem additur, virtute clauium Ecclesiæ obtinendam, designatur Iudex; nempe proprius Sacerdos, qui virtute clauium, reum absoluit.

Quænam est Materia Confessionis?

Quæstio

XXIII.

Responſio.

Materia Cōfessionis duplex est, Propinqua, & Remota; sicut in statuis confandis, propinqua materia est metallū, aqua verò remota.

Remota materia sunt poenitentis peccata, quatenus tamen detestanda, & reiicienda sunt, non quatenus amplectenda. At quāuis ea poenitēs detestetur; materiam tamen præbent Confessionis faciendæ: Nam & mali corruptiq; in corpore humores phar-macis adhibendis materiam præbent, vt expellantur è corpore, non vt permaneant.

Proxima autem materia, sunt actus ipsius poenitentis, nimirum, cōtritio, Confessio & Satisfactio, cum de præteritis sceleribus contritus, firmo etiam proposito, non solum à peccatis omnibus abstinendi, verumetiam de illis satisfaciendi, ad Confessionem accedit. Actiones ergo poenitentis, materia huius sacramenti sunt, & eiusdem quoque partes integrantes.

Tenetur ne homo originale peccatum, in quo conceptus est, confiteri?

Quæstio

XXIIII.

Origi-

Caput II. De Materia

Responſio. **O**riginale peccatum Confessionem nequam obnoxium est, etiam si homo ad adultam peruenit aetatem: Sola enim ea scelera sub Confessionem cadunt, quae sunt personae alicuius propria, ac voluntate propria commissa, quale non est originis peccatum. Est enim non alicuius personae proprium peccatum; sed commune naturae vitium, nec est propria voluntate, sed aliena contractum. Igitur ad sui remissionem actum personalem non exigit, sed potest per alterius actum remitti, puta, per ablutionem Baptifimalem.

SECUNDO, idem probatur; quia pro originali peccato, nemo luit poenam sensus, ut equidem existimo. Igitur non est necessarium, de originali poenitere, nec illud vocaliter confiteri; quandoquidem Confessionis vocalis, de qua loquimur, inter alias, quas habet, conditiones, una est, ut fit lachrymabilis, id est, ex cordis poenitentia procedens.

TERTIO, quia originale peccatum, suo peculiari expiatur Sacramento; nimirum Baptifimo, idque tanta cum efficacia, ut omnis culpa & poenae reatus prorsus tollatur, ac proinde ad eius remissionem non fit aliud Sacramentum necessarium.

Quaestio **Suntne peccata, ante Baptifimum commissa, necessario confitenda?**

XXV.

Non:

Non: Quia, si necessarium esset, peccata ante Baptismum commissa, voce Sacerdoti confiteri; vel essent confitenda ante Baptismi susceptionem, vel post. Non prius, quia ante Baptismum non habet locum Sacramentalis Confessio, de qua loquimur, cum Baptismus sit ianua Sacramentorum, & Pœnitentia sit secunda tabula post naufragium. Nec id etiã tenet Ecclesiæ cõsuetudo; sed catechumeni Baptismũ expetentes, baptizantur etiam si Sacramentalis Confessio non præcedat.

Nec secundum; quia cum virtute Baptismi omnis culpæ totiusque pœnæ reatus condonetur, perfectè nihil est remoræ aut obstaculi, quò minùs ad eum modum ex hac vita decedens, cõtinuò ad æternam felicitatem immortalẽque vitam transferatur. Quare non est necessarium illi postmodum illa peccata confiteri.

Et confirmatur ex fine ipsius Confessionis, qui affectio veniæ: Nam Confessio hæc, de qua loquimur, est Confessio peccatorum facta Sacerdoti, cum spe veniæ, seu ad finem, veniæ consequendæ: Sed cum hæc venia sit plenissimè in Baptismo adeptæ, nõ habet locum postea spes huiusmodi veniæ, vt ait Paulus: Quod videt quis, quid sperat?

Rom. 8.

Idem comprobatur Ambrosius: Gratia Baptismalis, inquit, non requirit gemitum, nec planctum, nec ullam satisfactionem. Quod liad Rom. citans Petrus Lombardus, & alij, exponunt, Mag. Sent. non in 4.

Caput II. De Materia

non esse necessariam Satisfactionem vllam
exteriorem de peccatis, ante Baptismum cō-
missis, quippe quæ omnia per Baptismum
plenissimè condonantur, & sunt, ac si non
essent commissa: Sed vocalem Confessio-
nem exigit D E V S, loco satisfactionis pro
offensa contra D E V M per peccatum com-
missa. Igitur Confessio peccatorum, ante
Baptismum commissorum non est de neces-
sitate salutis.

Questio Teneturne homo etiam mentis cogita-
XXVI. tiones prauas confiteri?

Responso. PECCATOR quisquis lethalia peccata post
Baptismū patrauit, tenetur ea omnia con-
fiteri, non solum exteriori opere; sed etiam
intima mētis cogitatione commissa, siue so-
la sint, siue exterioribus coniuncta. Id pro-
batur ex dicto Christi, sæpe citato: Quo-
rum remiseritis peccata, remittuntur eis;
Et quorum retinueritis, retenta erunt.

Ioan. 20.

Nunc quæro, an Christus hīc solum de
peccatis exterioribus locutus sit, an etiam de
interioribus.

Prius illud veritati consentaneum nō est,
quia tūm satisfaceret peccator Diuino præ-
cepto, si sola exteriora confiteretur, & ab
eisdem à Confessario absolueretur; præte-
rea Confessarius non haberet à Christo po-
testatem absoluendi, nisi ab exterioribus:
quo-

quorum vtrunq̄ue perabsurdum est affirmare.

Sequeretur enim, quòd *DEVS* remitteret in Confessione, sola exteriora peccata, nō etiam quæ sola mente committuntur: Nām verborum Christi sentētia hæc est: Peccata, quæ vos Sacerdotes remisistis, ego remittam; quæ autem vos non remisistis, nec ego remittam. Cū igitur secundū hanc respōsionem, Sacerdos non remittat meras cogitationum maculas, sed tantū exteriora scelera, quæ in Confessione audiuit; conuincitur hinc, neque *DEVM* remittere cogitationum peccata, sed solum exteriora, quæ Sacerdoti per Confessionem exposita, ab eodem sunt remissa: Quod impium est dicere; quia *DEVS*, vel nullum peccatum mortale remittit, vel omnia: Etenim, vel in remissione gratiam infundit, vel non; Si infundit, illa gratia omnia mortalia expellit; Si non, nullum igitur mortale expellitur aut remittitur.

Restat ergo, quòd Christus allegato loco, de omnibus mortalibus sit locutus, etiam sola mentis consensu patris. Quare iure illo Diuino tenetur peccator mentis peccata confiteri, siue sola sint, siue exterioribus coniuncta.

Estne

Caput II. De Materia

Quaestio XXVII. Estne de necessitate salutis, peccata venialia Sacramentaliter confiteri, quemadmodum mortalia?

Responſio. **Q**ui obnoxius est peccatis mortalibus, nõ tenetur confiteri venialia; quia, si teneretur confiteri vnum veniale, Ergo & omnia, & cum infinita sint venialia, impossibile foret, omnia confiteri. Quæ sententia pluribus aliis argumentis confirmatur.

PRIMO, quia ad remissionem venialium sunt complura alia remedia, vt plerique omnes sentiunt Theologi, scilicet feruor charitatis, Confessio generalis, Oratio Dominica, Aqua benedicta &c. Igitur ad eorum remissionem non est necessaria Confessio Sacramentalis, de qua loquimur, quandoquidem sufficientia vnius remedij, alterius necessitatem excludit.

SECUNDO, quamuis homo cum venialibus decedat; poterit tamen, imò procul dubio in alio seculo veniam consequetur. Igitur ad eorum remissionem non est necessaria vocalis Confessio, Antecedens patet, tum ex sanctorum Patrum sententia, super illum locum Pauli: **1. Cor. 3.** Qui superædificat lignum, stipulam, foenum, saluus erit; sic tamen, quasi per ignem: tum etiam super illud, quod Christus de peccato in Spiritum sanctum dixit: **Matth. 12.** Qui

Qui peccauerit in Spiritum sanctum, nō re- Matth. 12.
mitteretur ei in hoc seculo, nec in futuro. Vnde
colligunt, peccata aliqua posse in alio seculo
remitti, & non mortalia, igitur venialia.

Militat etiam pro hac sententia ratio aper-
ta; quia, cum venialia charitatem non extin-
guant, fieri igitur potest aliquem in charita-
te simul & cum venialibus decedere; talis ob
gratiam finalem tandem aliquando saluabi-
tur: quandoquidem in iudicio omnes iusti
mercedem æternam accipient. Igitur ne-
cesse est fateri, peccata venialia, etiam post
hanc vitam remitti; cum constet in regnum
celorum nil coinquinatum posse introire. Apoc. 21.

TER TIO, quia Confessio Sacramen-
talis non est necessaria, nisi de his peccatis,
propter quæ homo periclitatur, aut nau-
fragium patitur, dicente Hieronymo, Pœ- Hiero. sup
nitentiam Sacramentalem esse secundam ta- Amos, ca. 1
bulam post naufragium. Cum ergo per ve-
nialia huiusmodi naufragium nemo patia-
tur, sequitur, eorum Confessionem nō esse
de necessitate salutis, & præceptum Confes-
sionis, de mortalibus intelligendum esse, vt
expressè in Concilio Tridentino, per sequē- Cō. Trid.
tem Canonem definitum est: Si quis dixe- Sess. 14.
rit, in Sacramento Pœnitentiæ ad remissio- Can. 7.
nem peccatorū, necessarium non esse iure Di-
uino, cōfiteri omnia & singula peccata mor-
talia &c. Anathema sit. In quo Canone ver-
ba ista (peccata mortalia) diligenter notanda
sunt, & ponderanda.

E

Etsi

Caput II. De Materia

Et si verò nullo iure teneamur cōfiteri venialia; laudabile tamen est, & valdè utile illa confiteri: Horum enim peccatorū Confessio sufficiens materia est Sacramenti Poenitentiae. Effetque hæresis asserere, quòd nō liceat confiteri peccata venialia, vt definitum est in Cōcilio Tridentino, cuius verba sunt: **Cōc. Trid. vt suprà.** Si quis dixerit, non licere confiteri peccata venialia, Anathema sit. Is igitur qui non, nisi venialibus est obnoxius; petat in Paschate Eucharistiam, & Sacerdoti dicenti, vt prius confiteatur, respondeat, se nō egere Confessione, & Sacerdos credat. Sed quis est hic, & laudabimus eum?

Quæstio XXVIII. Potestne aliquis confiteri peccatum, quod non habet?

Respōsio. Si nunquam licet mentiri, multò minus in Confessione. Sed quale peccatum erit? **Mentiri in Confessione quale peccatum.** Dico probabiliter, quòd qui confitetur mortale, quod non habet, peccat mortaliter; quia peccat circa ea, quæ sunt de necessitate Confessionis, & decipit Confessorem, qui absoluet, quod non potest absolui: cū iniustam sui ipsius instituerit accusationem. Ad hæc, Confessio nō fuit integra, ac proinde nulla, & iteranda; quia non confitetur mendaciū illud perniciosum. Si autem peccatū, de quo dubitat, confiteatur tanq̄ certum; si id faciat, credens esse magis securum, vt communiter fit, non peccat: Si autem faciat animo decipiendi Confessorem, peccat mortaliter.

Sed quid de scrupulosis, vt si habeam suspicionem, quòd fecerim peccatum? Respondeo, quòd non solum non teneor cōfiteri; sed neque licet, præsertim, si credam, quòd non consenserim; quia in rebus mortalibus procedendum est ex admodum probabilibus cōiecturis: DEVS enim non est sophista, nec quarit laqueos. In rebus autem mortalibus, censetur demonstratio, si coniecturæ faciāt pro vna parte, & non pro alia, licet habeam formidinē eius. Isti, qui sic confitentur, infamant Sacramenta, & reddunt ea odiosa, satis est confiteri peccata certa & dubia.

Scrupulosi
infamant
Sacramēta.

Verbi gratia, Est aliquis cui præpositum sit, omni studio cauere peccatū, & nulli prauę tentationi consentire, & expertus est, diaboli suggestionibus se fortiter sæpenumerò restitisse: Fortè contingit eiusmodi hominem similibus immergi cogitationibus, ac illis animum aliquanto tempore distineri, nec post aduertit, an consensum præbuerit, nec ne: Is, inquam, huius rei incertus, talia animi cogitata in Confessionē adferre non debet propter rei ambiguitatem.

Et eodem modo, de cogitationibus fidei, & phantasiis, quæ occurrunt homini, etiam parato mori pro fide, si opus esset.

E 2 CAPVT